

τῶν ἄλλων χορῶν, τὴν μεγαλειτέραν ἐντύπω σιν ἐνεποίησεν δὲ Καυκάσιος «Lesginka» διὰ ἔχόρευσε μὲ πολλὴν ἔκφρασιν ἢ καὶ Μεσσοξούδη μετὰ τοῦ κ. Dolgopolow, δὲ τῆς Πεταλούδας χορευθεὶς χαρέστατα ὑπὸ τῆς δ. Venach, τῶν Dialettes μὲ πολλὴν φιλαρέσκειαν ὑπὸ τῆς δ. Kamiuskov καὶ δὲ τῶν Συλφίδων ὑπὸ τῆς κ. Μεσσαξούδη καὶ τῆς δ. Barach. Ἀμφότεραι ἔχόρευσαν μὲ πολλὴν χάριν καὶ εὔστροφίαν, παρασχοῦσσαι μὲ τὰς ὥραλας κινήσεις των μίαν αἰσθητικὴν ἀπόλαυσιν ἐντελῶς καλλιτεχνικήν. Ἡ κ. Παξινοῦ ἐτραγούδησε μίαν μονωδίαν τοῦ Βερτέρου καὶ πολὺ καλλίτερα ἵνα Μακεδονικὸν τραγοῦδι τοῦ κ. Ριάδη. Άλις Ἐλληνίδες χορεύτριαι ἔχόρευσαν Παντοζάλην καὶ Μπάλο.

Ἡ νέα διπερέττα τοῦ κ. Σακελλαρίδου «Ἡ δαιμονισμένη», ἐπὶ λιμπρέττου ἀγνώστου πατρότητος, δὲν εἶχε τὴν ἐπιτυχίαν ἄλλων ἔργων του. Δαιμονισμένη είναι μία πρόην θεατρίνα, ἡ δύοις διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὸν ἀγαπημένον της, διτις πρόκειται νὰ ὑπανδρευθῇ—μαλονότι τὴν ἀγαπᾶ—μίαν πολύφερον, ἐφευρίσκει διάφορα ἐμπόδια, μὲ τὰ δυοῖς βασανίζει τοὺς μελλονύμφους, ἐνσκήπτουσα τὴν ὥρα τῶν ἀρραβώνων, προσποιεῖται τὴν τρελλήν, ματαίνει τὸ συνοικέσιον καὶ μένει αὐτὴ κυρία τοῦ γαμβροῦ.

Τὸ λιμπρέττο είναι καλοσχραμμένον, ἀν καὶ ἡ ὑπόθεσις ἡτο δεκτικὴ μιᾶς εὑρυοῦς καὶ τεχνικῆς πλοκῆς. Ἡ μουσική, διασκευὴ γνωστῶν μελῳδιῶν, καλή ἰδιωτική εἰς τὴν ἀπρᾶξιν. Ἐκ τῶν ἡθοποιῶν μόνον ἡ δ. Κολυβᾶ,—πράγματι διασολεμένη—πολὺ καλή εἰς τραγοῦδι καὶ εἰς ὑπόκρισιν. Ἡ δ. Μπριλλάντη χαριτωμένη.

Εἰς τὸ Πανελλήνιον ἐδόθη νέα διπερέττα τὰ «Ἡνωμένα Ἐργοστάσια» τοῦ κ. Π. Δημητρακοπούλου μὲ μουσικὴν τοῦ κ. Κορίνο. Αἱ κυρίαι Λαούταρη, Μεντέα καὶ Καζούρη καὶ δ. κ. Μηλιάδης ὡς ἐργοστασιάρχης πολὺ καλοί. Πρόκειται περὶ δύο ἐργοστασίων, εἰς τὸ ἔν τῶν δύοιων πηγαίνουν γυναικες καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἀνδρες. Ἀλλὰ τὰ δύο ἐργοστασία επικοινωνοῦν

καὶ τὸ ἔργον γίνεται ἀκατάλληλον διὰ κυρίας. Ἡρίθμησεν διάλιγας μόνον παραστάσεις.

Ο Φίασος Πανελληνίου ἐτονώθη διὰ τῆς προσλήψεως τοῦ νεαροῦ Ἰταλοῦ διξιφώνου τῆς διπεράς Μόντε Κάρλο, κ. Μπεργκαμίνι. Ἐχει εὐχάριστον τέμπρο, τονικὴν ἀκρίσειαν, διαύγειαν καὶ λεπτότατον κρωματισμόν, ὑπολειπεται διμως εἰς ἔντασιν καὶ ἔκτασιν φωνῆς. Εἰς τὸν Ριγολέττον ἐξειλεσε καὶ ἔν μέρος εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς γ' πράξεως, τὸ διποίον κατὰ κανόνα παραλειπεται ὑπὸ τούς δικούς μας Φιάσους, καθὼς καὶ εἰς τὴν Τραβιάταν τὴν ἄριαν τῆς β' πράξεως, ἐπίσης παραλειπομένην.

Τοῦ αὐτοῦ Φιάσου μετέσχε καὶ ἡ Ἐλληνίς τὸ γένος Μυταράκη, ἀλλ' ὡς Ρωσίς ἐμφανισθεὶς ωφίφωνος κ. Θάλεια Σαμπανιέδα. Ἐχει παξίει μὲ τοὺς διατήμους καλλιτέχνας Καρωσῦζο, Σαλιαπίν, ἔδωσε δὲ ἐξαιρετικῶς τινὰς παραστάσεις πρὸ τῆς εἰς Λονδίνον ἀναχωρήσεώς της, διόπου θὰ παξίη εἰς τὸ Κόδεντ-Γκάρντεν. Εἶνε καλλιτέχνις καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Κομψή, ἐκφραστική, μὲ γαρίσματα ἡθοποιίας, καὶ μὲ φωνὴν πρὸ παντὸς καθαρόν, ἀδιατόνον, μεταλλικήν, εὔστροφον. Ἐκφράζει καὶ τὰς λεπτοτάτας ἀποχρώσεις. Ἐνεργαντισθη εἰς τὴν Τραβιάταν, τὴν Μπουτεφράλδη καὶ Κουρέα τῆς Σεβίλλης.

Ἐπίσης ἐνεργαντισθη ἐρασιτεχνικῶς καὶ ἡ δ. Φανή Οἰκονομάκη τελείστροιτος τοῦ Ωδείου. Εἰς τὸν δύσκολον ρόλον τῆς Τραβιάτας ἔδειξε ἡ νεαρὰ ωφίφωνος τέχνην καὶ θάρρος· ἡ φωνὴ τῆς ἀρκετὰ θεορή. Ὁτι τραγουδεῖ, τὸ αἰσθάνεται.

Ἡ κ. Κυριέλη Θεοδωρίδου κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις διαμονήν της ἔτυχε τῆς ἐξαιρετικῆς τιμῆς νὰ παρασημοφορηθῇ διὰ τοῦ Ἀργυροῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Ἡ κ. Κυριέλη είναι ἡ τρίτη Ἐλληνίς μετὰ τὴν ἀείμνηστον Φωτεινήν Μαυρομιχάλη καὶ τὴν κ. Ἀνναν Παπαδοπούλου ἡ δύοις λαμβάνει τὸ παράσημον τοῦ Σωτῆρος.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

ΛΗΘΗΣ ἀποκάλυψις ὑπῆρξεν ἡ δυναυλία τοῦ νέου συνθέτου κ. Αίμιλίου Ριάδη τῆς δύοις τὸ μακρὸν πρόγραμμα ἀπετελεῖτο ἀποκλειστικῶς ἐκ συνθέσεών του. Ἡτο ἀγνωστος ἐν Ἀθήναις δὲ καθηγητὴς τοῦ Ωδείου Θεσσαλονίκης, τρεῖς δὲ σύντομοι συνθέσεις του ἐκτελεσθεῖσαι πρό τινος ὑπὸ τῆς Σιρατιωτικῆς δοχήστρας παρῆλθον μᾶλλον ἀπαρατήρηστοι. Μόνον ἡ «Πινακοθήκη» ἔγραψε δι' αὐτάς. Ἀλλ' δὲ πλή-

ΡΙΑΔΗΣ

ρης ζωῆς καὶ ἐνθουσιασμοῦ συνθέτης εἰσήλασεν εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον πάνοπλος καὶ ἡ συναυλία του ἀνετάραξε τοὺς μούσικοὺς κύκλους καὶ τοὺς συνεκίνησε. Ἐπεβλήθη διὰ μιᾶς.

Ο κ. Ριάδης μαθητὴς τοῦ μακαρίου Λάλα, τοῦ μόνου Ἐλληνος μαθητοῦ τοῦ Βάγνερ, ἔλαβε δίπλωμα τοῦ Ωδείου τοῦ Μονάχου εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν φοῦγκαν, ἔξηκολούθησε δὲ τὰς σπουδάς του ἐν Παρισίοις ὡς μαθητὴς τοῦ Σερπαντιέ.

Ο κ. Ριάδης πρὸ γείνη γνωστὸς ἐν Ελλάδι, εἶχε γείνη ἥδη ἐν Εὐρώπῃ. διόπου καὶ ἐσπούδασεν. Εἶνε δὲ μόνος ἵτως ἐκ τῶν νεωτέρων Ἐλ-

Αλμήλιος Ριάδης

λήνων συνθέτων, όστις έσχε εξαιρετικάς έπιτυχίας είς τὰ Concerts Lamoureaux τῶν Περισών, ώς έπισης είς τὰς συναυλίας ἀς ἔδωσεν εἰς Λονδίνον, Γενεύην καὶ Βερολίνον. Ο διακεριμένος τεχνοχόιτης Έρρ. Μύλλερ είς τὴν Μουσικὴν ἐφημερίδα τοῦ Βερολίνου τοῦ 1913 ἔγραψεν διτό κ. Ριάδης «εἶνε ὁ βαθύτερον προκισμένος ἀπὸ τοὺς νέους τῆς Ἐθνικῆς Μουσικῆς Ἐταιρείας τῶν Παρισίων» ὁ δὲ καθηγητὴς τοῦ Ὁδείου τῶν Παρισίων καὶ κριτικὸς τοῦ «Μουσικοῦ Κόσμου» κ. Λοράνδος Σεγιέ εἰς ἐκτενῆ κριτικὴν περὶ συναυλίας δοθείσης ὑπὸ τοῦ κ. Ριάδη μετὰ τῆς δ. Καλογεροπούλου εἰς τὸ Grand Palais τῶν Ἡλυσίων τῷ 1913 καταλήγει ὡς ἔξης : «Ιδού ὁ ὑγιὴς δρόμος, τὸν δποῖον ὀφείλει ν' ἀκολουθήσῃ ἡ νεωτέρα μουσικὴ τέχνη».

Αὐτὰ ἀποδεικνύουν τὴν τεχνικὴν ἀξίαν καὶ τὸ τάλαντον τοῦ κ. Ριάδη καὶ διαθρύπτουν τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν. Αλλ᾽ ἐκεῖνο τὸ δποῖον ἰδιαιτέρως μᾶς ἐνδιαφέρει εἰνε ἡ ἀξία του ὡς Ἐλληνος συνθέτου.

«Απὸ τὴν λαϊκὴν ψυχήν, τὸ δημῶδες ἀσμα, ἥντλησαν οἱ μουσουργοί, ἀλλοι περισσότεροι, ἀλλοι δλιγώτεροι, ἀλλοι εἰλικρινέστεροι, ἀλλοι ἐπιπολαιότεροι. Ο κ. Καλομοίρης πρῶτος ἐνεβάθμυνεν εἰς τὴν λαϊκὴν μελωδίαν καὶ τὴν ἐκμεταλλεύθη συστηματικώτερον. Ηδηδ κ. Ριά-

δης κάμνει τὸ Ἰδιον, ἀλλὰ κατ' ἄλλον τρόπον. Ο κ. Καλομοίρης χρησιμοποιεῖ τὰ μοτίβα, τὰ ποικίλει, τὰ ἐκμεταλλεύεται, ἀλλὰ χωρὶς καὶ νὰ ἀπομακρύνεται πολύ, τεχνοτροπῶν μὲ καταφανῆ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Εύρωπαϊκῆς μουσικῆς. Ο κ. Ριάδης κάμνει κάτι τολμηρότερον. Δὲν ἔχει διά βάσιν τὸ λαϊκὸν τραγοῦδι, ἀλλ' ἀπλῶς ἐμπνέεται ἐξ αὐτοῦ, ζητεῖ νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀσματος, δὲν μᾶς τὸ ἐμφανίζει, ἀφίνει νὰ ἀνύπονονθῇ, καὶ παρουσιάζει μᾶλλον τὸν ἑαυτόν του ἐμπεποτισμένον μὲ τὴν αἰσθησιν καὶ πνοὴν τοῦ λαϊκοῦ ἀσματος, διά τοῦ τοιαύτης ἐργασίας του αἱ γνῶμαι διαιροῦνται. Αλλοι θέλουν τὸ δημοτικὸν τραγοῦδι κυριαρχοῦν, χωρὶς τὴν Ἑνικὴν τεχνοτροπίαν, ἀλλ' ἀναπτυσσόμενον διά θεμα τεις ποικιλίαν ἐκφράσεως, τονούμενον εἰς χρωματισμόν, διατηροῦν ὅμως τὴν γνησιότητα τοῦ μέλους. Αλλοι ζητοῦν γενικότητας, ἀνεν παρορισμῶν, διὰ νὰ φανῇ ἡ δημιουργικὴ δύναμις τοῦ συνθέτου, σύμφωνα μὲ τὰς νεωτεριστικὰς τάσεις τῆς συγχρόνου μουσικῆς, καὶ τὴν ἐν γένει ἐξέλιξιν.

Μὲ τὴν τελευταίαν ἀντίληψιν δὲν συμφωνοῦμεν. Διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἔχομεν «Ἐλληνα συνθέτην—ἐφ' ὅσον τὴν Ἐλληνικότητα του δὲν τὴν αἰσθάνεται ὁ Ἐλλην ἀκροατής—ἀλλ' ἐνα ἀπλῶς συνθέτην, ἔστω καὶ μεγάλον, διεθνοῦς ἔστω φήμης.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὸ ἔργον τοῦ κ. Ριάδη εἶνε ἀξιοσημείωτον. Ἐχει μίαν ἐπωτερικότητα, κάτι τὸ αὐθύπαρκτον. Αἱ συνθέσεις του ἔχουν τὰ χαρίσματα τῆς νέας Γαλλικῆς σχολῆς—τὴν εὐκαμψίαν, τὴν εὐγένειαν καὶ ἀπλότητα. Αλλ' αὐτὰ ἀποτελοῦν τὰ μέσα τῆς ἐκφράσεως. Ο κ. Ριάδης ἔχει ἀτομικότητα. Ἐχουν αἱ συνθέσεις του πρωτοτυπίαν. Τὸν ἀποδεικνύουν μορφωμένον μουσικῶς, ἡ μουσικὴ των εἶνε ἀβίαστος καὶ ἀπέριττος. Είνε ἀρμονικά, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ ἀπευθύνωνται εἰς πολὺν κύριμον. Απαι τοῦν κάποιαν διαίσθησιν. Καὶ δι' αὐτὸ μερικαὶ συνθέσεις του ἐκρίθησαν δυσνόητοι, ἀπως ὁ Βιβλικὸς χορός.

Τὰ καλλίτερα ἔργα του εἶνε ἡ «Ὀδαλίσκη», τὸ «Νανούρισμα», τὸ «Τραγοῦδι τῆς Ὀδαλίσκης», ή «Χορεύτρια» καὶ ὁ «Τρύγος». Εκτὸς τῶν ἀσμάτων αὐτῶν, τὸ adagio διά βιολονοέλλο παιχθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Αντωνοπούλου, συνοδείᾳ τοῦ συνθέτου εἶνε σύνθεσις μεγάλης ἀξίας.

Ο κ. Ριάδης είχε τὸ εὐτύχημα νὰ ἔχῃ ἐκτελεστὰς τῶν ἔργων του τὴν κ. Φωκᾶ, τὴν δ. Παπαϊωάννου, τὸν κ. Μητρόπολον, τὸν κ. Αγγελόπουλον. Απέδωσαν μὲ τέχνην καὶ στοργὴν τὰς συνθέσεις του.

